

Verneplan for skog

Høring – forslag til vern på Statskog SF

**Utvidelse av Midtstrondbekken naturreservat,
Tinn kommune**

Sandfuruskog rik på død ved. Foto: Sigve Reiso

**Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Juni 2021**

Innhold

Bakgrunn.....	side 3
Om verneplanarbeidet og vern av arealer på Statskog.....	side 3
Hjemmelsgrunnlag.....	side 3
Saksgang.....	side 4
Meldingsfasen.....	side 4
Statsforvalterens kommentarer til de innkomne merknadene.....	side 11
Videre saksbehandling.....	side 11
Verneplanens omfang.....	side 12
Faktaark.....	side 13
Forslag til verneforskrifter.....	side 18
Kommentarer til enkelte av bestemmelsene.....	side 18
Forslag til forskrift.....	side 19

Ulvelav. Foto: Sigve Reiso

Bakgrunn

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark sender forslag på høring for utvidet vern av Midtstrondbekken naturreservat i Tinn kommune. Det er Statskog SF som er grunneier og som er pålagt av Stortinget å bidra med skog som har dokumenterte verneverdier. Det er gjennomført naturfaglige registreringer i området som dokumenterer verdier som kvalifiserer for vern etter naturmangfoldloven. Jf. faktaark med nærmere beskrivelse av dette. Erstatningsoppgjøret for vern på Statskog SF sine eiendommer gjøres normalt etter vernevedtak.

Om verneplanarbeidet og vern av områder på Statskog

Meld. St. 14 (2015 – 2016) *Natur for livet* legger opp til en videreføring av det langsiktige arbeidet med skogvern, herunder økt frivillig skogvern. Under behandlingen av meldingen ba Stortinget regjeringen sette mål om vern av både offentlig eid skog og frivillig vern av privateid skog til 10 % av skogarealet i landet. Naturfaglige evalueringer som ligger til grunn for prioriteringene i skogvernarbeidet er «*Evaluering av skogvernet i Norge*», NINA rapport 54/2002 og «*Naturfaglig evaluering av norske verneområder*», NINA rapport 535/2010.

Statsforvalteren har fått i oppdrag fra Miljødirektoratet å foreslå vern av aktuelle områder der Statskog SF er grunneier. Etter forslag fra Statsforvalteren og i dialog med grunneier blir det deretter foretatt naturfaglige registreringer på aktuelle områder. På grunnlag av de naturfaglige registreringene foreslås verneplanprosess på de områdene som har tilstrekkelige naturverdier. Statsforvalteren utarbeider også forslag til verneforskrifter.

Hjemmelsgrunnlag

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i medhold av lov 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) jf. §§ 33 – 51. I naturmangfoldloven er det gitt hjemmel for oppretting av ulike vernekategorier. Vernekategorien naturreservat, som er det strengeste vernet etter naturmangfoldloven, jf. § 37, vil bli brukt for denne verneplanen for skog.

Vedtak om opprettelse av naturreservat blir gjort av Kongen i statsråd etter § 37 i naturmangfoldloven, som lyder slik:

”Som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,*
- b) representerer en bestemt type natur,*
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,*
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst eller*
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi.*

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettningstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettningstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for bevaring av det biologiske mangfold, skal det samtidig med vernevedtaket legges fram et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan

omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk kompensasjon til private som bidrar til områdets skjøtsel.

Saksgang

Meldingsfasen

Formell oppstart på verneplanarbeidet ble meldt 13. mars 2019. Oppstartsmeldingen omfattet fire områder. Tre områder ligger i Tinn kommune: *Gjuvet*, *Ormenatten* og *Midtstrondbekken (utvidelse)*, samt et område i Drangedal kommune som kalles *Korsvann*. Under forberedelsen til høring har Statsforvalteren i dialog med Miljødirektoratet funnet det hensiktsmessig å gå videre med verneprosess for områdene *Korsvann* og *Midtstrondbekken*. I dette høringsdokumentet er det forslag om vern av *Midtstrondbekken* som det høres spesifikt på. Det foregår samtidig en høring på området *Korsvann*.

Det kom inn følgende merknader etter oppstart av verneprosess:

Språkrådet (brev av 19.03.2019) uttaler at: «*Vi har ingen merknader til at Midtstrondbekken naturreservat beholdes som navn på de utvidede verneområdet. Det utvidede reservatet dekker et stort område også utenfor Midtstrondbekken, men ut fra kartet kan vi ikke se at det finnes andre navn i området som ville være mer dekkende på det utvidede naturreservatet.*»

Statnett (e-post datert 19.03.2019) uttaler følgende: «*Det vises til melding om oppstart av verneplanprosess for skog på Statskog SFs eiendommer i Drangedal og Tinn kommuner i Telemark.*

Statnett SF har ikke anlegg og rettigheter som blir berørt av planene og har derfor ingen merknader.»

Statskog (brev datert 19.03.2029) uttaler at: «*Det ligger et område langs Midtstrondbekken som ikke ligger som Statskog i prosess. Vi foreslår at også dette området vernes for å få et mel helhetlig verneområde med en naturlig avgrensning. Det er for øvrig et område som er registrert med Statskog i prosess som ligger på en privat eiendom, dette t.o. Se kart.*»

Direktoratet for mineralforvaltning (brev datert 22.03.2019) uttaler at: «*Fylkesmannen i Vestfold og Telemark har oversendt varsel om oppstart av vern for 1944 daa på Korsvann, 2779daa på ormenatten, og en utvidelse på 6473 daa på Midtstrondbekken naturreservat og utvidelse på 718 på Gjuvet naturreservat.*

DMF kan ikke se at noe av planene kommer i konflikt med registrerte forekomster av mineralske ressurser. Ut ifra foreliggende informasjon kan vi heller ikke se at planene medfører uttak av masser som vil omfattes av mineralloven. DMF har på nåværende tidspunkt ingen merknader til oppstart av verneplanprosessen for skog på Statskog SFs eiendommer i Drangedal og Tinn kommuner.»

Riksantikvaren (e-post datert 26.03.2019) uttaler dette: «*Vi viser til melding om oppstart av verneplanprosess for skog på Statskog SFs eiendommer i Telemark. Meldingen gjelder verneplaner for følgende områder: Gjuvet, Midtstrondbekken og Ormenatten i Tinn kommune samt Korsvatn i Drangedal kommune. Fylkeskommunen er høringspart for kulturhistoriske interesser i slike saker. Vi viser derfor til kulturminneforvaltningen i Telemark fylkeskommune som også står på adresselisten. Vi behandler ikke saken.*»

Landbruksdirektoratet (brev av 1.04.2019) uttaler at: «Som høringsinstans for forslag til opprettelse av nye verneområder, ønsker vi å gi noen generelle innspill til verneprosessen.

Grundige områdebeskrivelser

Av høringsdokumentene må det tydelig framkomme om og i tilfelle hvordan det aktuelle området nyttes i landbrukssammenheng. Dersom det er landbrukshensyn i området som ikke ivaretas i utkast til forskrift, ber vi om at det begrunnes i høringsdokumentene.

Typiske landbruksinteresser kan være (listen er ikke uttømmende):

- o Skogsbilvei som er nødvendig for skogbruk på bakenforliggende arealer
- o Traktorvei i forbindelse med jordbruk
- o Støl/ seterområde
- o Beite
- o Reindrift

Utforming av verneforskrift

Dersom det går veier/ferdselsårer gjennom verneområdet, må fylkesmannen vurdere om det kan gis bestemmelser om merking, rydding og vedlikehold av disse. Det bør legges til rette for drift og vedlikehold av eventuelle støl-/seterområder og åpnes for andre tekniske tiltak som bidrar til en landbruksmessig utnyttelse av området. Dersom slike tiltak ikke er ønskelig innenfor verneområdet, må det gis en faglig begrunnelse for dette i høringsdokumentene.

Beitebruk vil være aktuelt i mange områder som foreslås vernet som naturreservat. Det bør derfor vurderes om forskriften kan åpne for dette. Hvis ikke, må det redegjøres for utarbeides bestemmelser for utsetting av saltsteiner og oppføring/vedlikehold av gjerder og sanketrøer. For alle tiltakene over må det vurderes om det kan gis bestemmelser om motorferdsel i forbindelse med tiltakene. Det bør gis generelt unntak fra ferdselsbestemmelsene i forbindelse med uttransportering av syke og skadde bufe.

Vi forutsetter at fylkesmannens landbruks- og reindriftsfaglige kompetanse involveres i utforming av forskrift og verneplan. Det vil også være nyttig å involvere den lokale landbruksforvaltningen i arbeidet.»

Olav Gollo m.fl. (brev datert 15.04.2019) uttaler at (deler av uttalelsen tas ikke inn): «Vi vil gjerne komme med en orientering om den kontakten vi har hatt med Statskog og legge ved brev og vedtak som er gjort.

Vedlegg 1 (Overenskomst av 25.08.1982) gjelder fortrinnsrett til kjøp eller leie av gbnr 28/4 og 29/3.

Vedlegg 2 gjelder:

1. Søknad om tilbakekjøp av gjenværende skog/rettigheter til Tollesjord og Gollo fra staten.
2. Møtebok fra Landbruksnemnda i Tinn av 07.12.88.
3. Møtebok frå Landbruksstyret 27.06.1989.
4. Svar frå Statens Skoger 27.12.90.
5. Svar frå Landbruksdepartementet av 16.10.91.

Vedlegg 3 gjelder søknad av 29.10.2008 om kjøp av 2 teiger vest for Ordøla i Nystauldalen i Tinn kommune (gbnr 29/3 og 28/3). Gjelder også intensjonsavtale mellom Tinn kommune og Statskog SF av desember 2007.

Den videre uttalelsen dreier seg for øvrig om Ormenatten, som ikke lenger er aktuell for vern. Vedleggene som fulgte uttalelsen gjengis ikke her.

Forsvarsbygg (brev av 16.04.2019) uttaler følgende:

«Verneområdene berører ikke Forsvarets anlegg eller eiendommer. Vi ber likevel om at de generelle unntak for militær operativ virksomhet og unntak for avgang og landing med Forsvarets luftfartøy, inntas i verneforskriften.»

Statens vegvesen Region Sør (brev av 22.04.2019) har ingen merknader til planarbeidet.

Bane NOR (brev av 24.04.2019) uttaler at de ikke har merknader til planarbeidet, da planområdet ikke berører jernbanens interesser.

Tinn kommune (brev datert 26.04.2019) uttaler følgende:

«Vi viser til brev frå Fylkesmannen datert 13.3.2019 med varsel om oppstart av verneplanprosess for tre område i Tinn kommune med samla areal på 9.970 dekar. Det meste av områda er eigd av Statskog SF. Av vedlagt vernekart for utviding av Midtstrondbekken naturreservat går det fram at verneforslaget også omfattar område med privat eigd skog. Vårt innspel i denne fasen dreier seg hovudsakleg om pårekelege konsekvensar av eventuelle vernevedtak for forvaltning av dei aktuelle områda og tilgrensande eigedomar ved foreslått vernealternativ.»

Tidlegare vern av skog i Tinn kommune

Gjennom ei rekke verneplanprosessar er det tidlegare i medhald av naturmangfaldloven verna store areal i Tinn kommune. Medrekna siste tilråding frå Miljødirektoratet er samla areal av naturreservat i Tinn til no kome opp i 41200 dekar fordelt på 11 område. Vidare har Miljødirektoratet ved sal av areal frå Statskog SF nytta sin forkjøpsrett til tre skogeigedomar med samla areal på 19461 dekar, herav ca 15.000 dekar som ikkje inngår i tidlegare verna område.

Samla areal i Tinn kommune verna som skogreservat og kjøpt med formål om vern er altså pr dato 56.000 dekar. Dette tilsvarar 9 % av skogarealet i kommunen som i følge jordregisteret frå 1984 er på 620.000 dekar (sum produktiv skog og andre skogareal). I tillegg utgjer utmarksområde verna som nasjonalpark og landskapsvernområde om lag 315.000 dekar. Også desse verneområda omfattar barskog.

Tinnskogbruket sitt bidrag til å oppfylle Stortingets skogvernmål er dermed betydeleg. Skulle det vere aktuelt å auke dette ytterlegare slik oppstartmeldinga tyder på, bør ein finne område med særleg låg konfliktgrad i høve til lokale skogbruksinteresser. Det er ikkje utan vidare opplagt, sjølv på eigedomar der Statskog SF er eigar. Vi minner i denne samanhengen om den langvarige prosessen som har pågått med mål om tilbakesal av skog frå staten til lokale gardbrukarar og som m.a. er bakgrunn for intensjonsavtala mellom Tinn kommune og Statskog SF frå 2007 om gjennomgang av den næringsmessige utnyttinga av ressursar knytt til Statskog SFs eigdomsportefølje i Tinn kommune. Vi minner også om det pågåande arronderingssalet av statleg eigedom på nasjonalt nivå som peikar i retning av at Statskog SF har til formål å avhende det aller meste av sine eigedomar i Tinn. Vi viser også til at

eigedomar på Statskogs grunn som tidlegare er verna som naturreservat, i stor grad er selt til private etter gjennomført verneprosess.

Utviding av Midtstrondbekken naturreservat med 6473 dekar

Skog- og utmarksressursar.

Verneplanprosessen omfattar eit areal på 6473 dekar til utviding av eksisterande Midtstrondbekken naturreservat som i dag er på 511 dekar. Størstedelen av utvidinga er knytt til Marumrud skog, gnr 70 bnr 4, tilhøyrande Statskog SF. Det er også foreslått innlema om lag 300 dekar av Mogen Brynjulfsrud skog gnr 12 bnr 1 og om lag 300 dekar av Hvammen Moen gnr 13 bnr 1 som begge er i privat eige. Arealet innafor planlagt verneområde omfattar med utgangspunkt i NIBIO gardskart om lag 3500 dekar produktiv skog og 3000 dekar uproduktiv skog og anna areal. Produktivt skogareal er fordelt på om lag 20 % høg, 22% middels og 58 % låg bonitet.

Vilkår om sal som tilleggsareal.

I 2016 behandla Tinn kommune ein søknad frå Statskog SF om samtykke etter jordlova til frådeling av fallrettane i elva Mår knytt til Statskogs eigedomar langs Mårvassdraget. Marumrud skog gnr 70 bnr 4 er ein av desse. Søknaden blei fremja som førebuing til sal av eigedomar som soknar til Mårvassdraget. Statskog SF mottek ei årleg erstatning knytt til reguleringa av Mår på kr 1.312.341,-, sist regulert i 2015. Ei kapitalisering av denne årlege inntekta vil iføljje Statskog SF gje uforholdsmessig høge salsprisar som vil redusere m.a. lokale jord- og skogbrukarar sin sjanse til å erverve eigedomane og gjennom det styrke sitt driftsgrunnlag.

Tinn kommune godkjente i medhald § 12 i jordlova frådeling av retten til årleg fallerstatning på vilkår av at frådelte teigar blir overdregne som tilleggsjord til anna landbrukseigedom på ein måte som gjev driftsmessig gode løysingar. Vedtaket blei ikkje påklaga og vilkåret står ved lag. Det er så langt ikkje overdrege nokon av dei eigedomane som var omfatta av delingssamtykket.

Eit eventuelt vern av Marumrud skog i det omfanget som no er foreslått, vil etter vår vurdering gjere eigedomen ueigna som tilleggsjord til anna landbrukseigedom på ein måte som gjev driftsmessig gode løysingar. Vilket for delingssamtykke vil dermed ikkje kunne oppfyllest og kommunens godkjenning av delinga må i tilfelle trekkast tilbake.

Lokalt initiativ om kjøp.

I 2017 sende gardbrukarar i Marumrudgrenda forespørsel til Statskog SF om tilbod på kjøp av Marumrud skog, som opphavleg høyrde til desse gardane. Initiativet stadfester at det er sterk interesse for eigedomen som tilleggsressurs til desse gardane som har eit stort behov for å styrke sitt skog- og utmarksareal.

Vegsamarbeid

Drift og vedlikehald av felles skogsveggar er normalt basert på vedlikehaldsavgifter på tømmertransport og faste årlege innbetalningar frå eigarane og andre som har bruksrett til vegane. Vedlikehaldsbehov er knytt både til transportslitasje, klimaslitasje og attgroing. Dersom skogressursane på ein eigedom på grunn av vernevedtak fell heilt eller delvis ut av driftsgrunnlaget for vegane, vil meir av kostnaden kunne falle på dei attverande eigarane.

Det er eit omfattande bil- og traktorvegnett som blir innlema i verneområdet slik det no er foreslått. I salsoppgåva for naboeiendomen Tverberg skog 35/1 m.fl. (nedanfor nemnt som salgseiendommen) er eigarskap, rettar og plikter beskrive slik:

«Vegadkomst fra Mårvik: Adkomstvegane til de ulike eiendommene går over flere grunneiendommer, og vegen tilhører eiendommen veggrunnen ligger på. Det legges til grunn at de ulike eiendommene har gjensidig bruksrett på hverandres veger mot å betale en prosentandel av vedlikeholdskostnader. Prosentsetser på de ulike vegene fremgår av kartvedlegg og nedenstående tabell. Kjøper kan ikke gjennomføre standardheving på vegen på salgseiendommen uten at det gjøres særskilt avtale med selger.»

Veger	Lengde	Andel	Merknad
Mårvik- Storhovdtjønn parsell 1	Ca 3,6 km	50 %	Bruksrett
Mårvik- Storhovdtjønn parsell 2	Ca 7,7 m	85 %	Vegeier og bruksrett
Marumsrudåsen- Finntopp	Ca 4,7 km	20 %	Bruksrett

Vårt utdrag av tabellen gjeld dei vegane som er aktuelle i samband med verneplanarbeidet. For dei nemnde felles vegstrekningane må vi ut frå dette anta at Marumsrud skog er vegeigar med hovudansvar for vedlikehaldet av Mårvik- Storhovdtjønn parsell 1 og Marumsrudåsen-Finntopp, i alt 8,3 km skogsbilveg. I tillegg er det mange kilometer traktorveg på eiendomen.

Tinn kommune gjorde merksam på ein tilsvarande situasjon knytt til verneplanprosessen for Bratterudskogen naturreservat i Hovin. Vi uttalte den gongen med bakgrunn i eit pågåande større investeringsprosjekt på ein av dei felles vegane: «For at ikkje dei øvrige eigarane skal bli skadelidande av eit eventuelt vernevedtak, må eigenandelen til Bratterud skog 140/1 finansierast som ein særskilt tilleggserstatning. Erstatning for tap av inntekter som skal gå til årleg vedlikehald, må på same måte bli ein del av kostnaden knytt til vernet.» Fylkesmannen tok ikkje stilling til desse problemstillingane, men viste til statens skogsakkyndige som ansvarleg for erstatningsoppgjøret. Det kom det ingen ting ut av, og resultatet er blitt ein årelang strid om finansiering av vedlikehaldet av felles vegar i området. Vi forventar at Fylkesmannen tar lærdom av dette ved seinare behandling av tilsvarande saker.

Samla vurdering - Utviding av Midtstrondbekken naturreservat.

Den naturfaglege rapporten viser til høge verneverdiar innafor deler av området og høg mangeloppnåing. Eit omfattande vernevedtak er uforeinleg med fastsett vilkår om overdraging av eiendomen som tilleggsjord. Eit omfattande vernevedtak vil også skape store utfordringar for drift av vegnettet som er heilt nødvendig for forvaltninga av skog og utmark i Marumsrudåsen, og det vil kunne skape utfordringar i høve til forebygging av skredfare mot bebyggelsen lenger nede. Verneforslaget inneber difor høg konfliktgrad i høve til lokale skogbruksinteresser.

Hans Maremsrud (brev datert 28.04.2019) uttaler følgende:

«Synspunkter i forbindelse med oppstart av verneplanprosess for skog på Statskog SFs eiendommer i Drangedal og Tinn kommuner i Telemark. Det gjelder utvidelse av Midtstrondbekken Naturreservat i Tinn kommune.

Synspunktene er sendt på vegne av:

Hans Marumsrud, eigar av Marumsrud Nordre, gnr 70, brnr 3. Også eigar av teigen Finntopp midt inne i Marumsrud skog.

*Hans Kjetil Traen, eigar av Marumsrud Søndre, gnr 70 brnr 1.
Jonny Marumsrud, eigar av Haugland, gnr 70 brnr 11, og Haugen gnr 70 brnr 16. Utskilde
fra Marumsrud Nordre på 1930 talet.*

*Syner til vedlagte kopi av brev av 14 Januar 2017 som vart sendt til Statskog SF om interesse
for kjøp av Marumsrud skog gnr 70 Brnr 4 i Tinn kommune.*

*Problemene for oss som er skissert i brevet vil fremdeles vera tilstede dersom Marumsrud
skog vert verna og andre eigerar overtar.*

*Det som no er i verneprosessen ved utvidelsen av Midtstrondbekken naturreservat for
Statskog SF er mesteparten av teigen Marumsrud skog.*

*Me ser på dette som ein prosess for å få mest mogeleg kroner ut av skogene i Tinn fra
Statskog sin side. På bekostning av lokale interesser.*

*Det vil vera ein måte for å koma utenom vedtaket i Samfunns- og miljøutvalget i Tinn
Kommune av 07 09 2016 , der Statskog SF fekk konsesjon for frådeiling av fallrett som låg til
Marumsrud skog på følgende vilkår:*

***Deilinga godkjennast på vilkår av at frådeilte teiger blir overdregne som tilleggsjord til
anna landbrukseigedom som gjev driftsmessig gode løysingar.***

*Det har i alle tider vore drive aktivt skogbruk i Marumsrud skog. Både da Cappelen eigde
eigedomen og etter at Statskog SF kjøpte den. I seinare år har det vore drive mykje aktivt
skogbruk i heile teigen. At det da skal vera verneverdigt er vanskeleg å forstå. Det vil vera
slik at dersom ein leitar etter grunnar til å verne så vil ein finne det.*

***Me meiner at område vil vera best tent med å vera eigd og forvalta lokalt, og vera
næringsgrunnlag for oss som bur i kommunen.***

***Me meiner at eigedomen vil bli best mogeleg forvalta av oss som ser på eigedomen som
ein resurs for neste generasjonar, og dermed vil forvalte den på ein framtidretta bra
måte.***

*Me som eigerar av Marumsrudgardane vil fremdeles vera interresert i å kjøpe eigedomen
Marumsrud skog dersom eigedomen blir verna. Men da selvfølgelig til ein låg pris da det
bare vil vera jakt som vil gje inntekter av eigedomen.*

Det vil i tillegg vera betydeleg ansvar og utgifter i forhold til vegnett på eigedomen.

*Men det vil vera av stor betydning for oss å ha kontroll på det som skjer på eigedomen over
oss i åsen.»*

Tinn skogeiarlag (brev av 30.04.2019) uttaler at: «Medlemmer av Tinn skogeiarlag har sendt
inn egne innspill om verneplan for Marumsrud skog og Ormenatten. Tinn skogeiarlag støtter
grunneiernes innsigelser på vern.

*Arealene som foreslås vernet er, etter hva skogeierlaget forstår, planlagt å selge. Det kan
synes som Statskogs forslag om frivillig vern i all hovedsak er økonomisk motivert, og i liten
eller ingen grad hensyntar fremtidige eieres mulighet til skogbruk. Det er en svakhet at
frivillig vern ikke behandles som en fradeling etter jordlova. Frivillig vern er en fradeling av
grunneierrettighet som kan ha stor betydning for næringsutnyttelse. Spesielt for fremtidige
eiere, men også for infrastruktur, driftsapparat og fagmiljø når det skjer i betydelig grad.*

Skogbruket er et av de viktigste instrumentene for å bedre CO2-regnskapet i Norge. Det er et tankekors at det i Norge ble brukt 467 millioner på å verne skog i 2018, mens det i liten grad ble stimulert til klimatiltak i skogbruket. Stortinget peker på at vernet skal gjennomføres på en slik måte at det får minst mulige konsekvenser for avvirkingen og skognæringens bidrag til det grønne skiftet. Mye av vernet bør derfor kunne skje på arealer som ikke er økonomisk drivbare. I store deler av arealene som er søkt vernet er det drevet aktivt skogbruk, og det er opparbeidet infrastruktur for skogsdrift.

I nærheten av 10% av skogen i Tinn kommune er vernet. Dette er omtrent det dobbelte av landsgjennomsnittet. Miljøregistreringer i Tinn kommune er ikke gjort helhetlig, og det vil derfor være vanskelig å vurdere om de foreslåtte vernearealene har høy verneverdi i forhold til arealer som ikke er undersøkt på samme måte.»

NVE (brev av 30.04.2019) uttaler blant annet følgende:

«Det går en 22kV-linje langs grensen til utvidelse av Midtstrondbekken naturreservat i øst. Samme linjen går gjennom selve naturreservatet og verneforskriften har standard bestemmelser knyttet til drift, vedlikehold og fornyelse av energi- og kraftanlegg. Vi forutsetter at disse bestemmelsene også vil gjelde den delen av linja som vil gå langs den nye grensen.

Det er ikke noen eksisterende nettanlegg eller konkrete planer for regional- eller sentralnett som NVE kjenner til i de foreslåtte områdene. I sin uttalelse til oppstartsmelding av 19.03.2019 melder Statnett at selskapet ikke har anlegg og rettigheter som blir berørt av planene, og de har ingen merknader til verneforslaget.

NVE har generelt ikke nettselskapenes planer for distribusjonsnett. Både Tinn Energi og Drangedal Everk står på adresselisten til oppstartsmeldingen. Vi forutsetter at nettselskapene vurderer eventuelle konflikter knyttet til eksisterende eller planlagte anlegg i området.»

WWF (e-post datert 20.11.2019) uttaler dette: «Vi viser til oppstartsmelding. Vi beklager at vi kommer med en sen uttalelse, men da vi ikke har sett at høringen av områdene er startet opp, håper vi likevel at våre kommentarer kan tas med i den videre prosessen.

WWF støtter opprettelse av alle områdene. De har store og viktige naturverdier som det er viktig å sikre gjennom opprettelse av naturreservat.

Midtstrondbekken: Vi har ingen merknader da avgrensningen følger areal eid av Statskog. Vi håper dog at kjente tilgrensende verdier er utelatt som følge av eiendomsforhold kan innlemmes siden gjennom frivillig vern.

Til slutt etterspør vi når høringen av områdene vil finne sted. Det er viktig med rask framdrift på områdene, all den tid Statskog har pålegg om salg av eiendommer og flere slike er nylig solgt i Tinn. Det er da viktig å få vernet verneverdig skog, og dette vil også avlette budsjettene til Miljødirektoratet slik at de ikke trenger å kjøpe areal som ikke er verneverdig. Noe som kan skje om de må kjøpe areal hvor det delvis finnes verneverdig skog.»

Statsforvalterens kommentarer til de innkomne merknadene

Landbruksdirektoratet har i sin uttalelse gitt oss en rekke generelle innspill med momenter til vurdering i forbindelse med verneplanen og forslag til forskrift. Beiterett, jaktrett og fiskerett vil fortsatt tilligge grunneier. Vi har tatt inn standard bestemmelser for jakt, fiske, beiting, utsetting av saltsteiner og mulighet for gjerding, jf. forslag til forskrift. Like ens standard bestemmelse for uttransport av sykt eller skadd bufe, om det er nødvendig, og adgang til nødvendig motorferdsel ved aktuelle unntak i forskriften. Tamrein er ikke noe aktuelt tema i denne delen av landet.

Tinn kommune påpeker at det i oppstartsmeldingen ble tatt med arealer på privat grunn. Det medfører riktighet at vi beklageligvis tok inn areal i sørøst som tilhører private (bl.a. solgt ut i 2017). Dette er rettet opp i høringskartet slik at disse eiendommene ikke er innlemmet.

Kommunen tar opp problemstillingen med vedlikehold av veier i det foreslåtte verneområdet, som normalt er basert på vedlikeholdsavgifter på tømmertransport og faste årlige innbetalinger fra eierne og andre som har bruksrett til veiene. I forbindelse med vern kan det etter kommunens vurdering oppstå skjevfordeling av ansvar for vedlikehold. Kommunen ber om at Statsforvalteren er oppmerksom på dette, og viser i den sammenheng om en tidligere vernesak i Tinn (Bratterud NR) med noenlunde samme problemstilling. Statsforvalteren ser at dette er en relevant problemstilling som bør løses på best mulig måte. Statsforvalteren mener at det vil være rett å ta opp dette ved forhandlinger om erstatningsoppgjøret med staten. Forhandlinger om erstatninger tilligger Miljødirektoratet.

Kommunen konkluderer med at et omfattende vernevedtak er uforenlig med fastsatt vilkår om overdraging av eiendom som tilleggsjord til lokale grunneiere, det vil skape store utfordringer for drift av veinett, utfordringer i forhold til skredfare mot bebyggelse og ha høy konfliktgrad i forhold til skogbruksinteresser. Statsforvalteren vil bemerke at Statskog SF har avsatt området til prosess for vern og at det er gjennomført biologiske registreringer høsten 2017 som viser at det er store biologiske kvaliteter i området, med flere kjerneområder og svært mange rødlistede arter. Basert på dette fikk området nasjonal verdi med tre stjerner og oppnår også høy mangeloppfyllelse innen skogvernet. Slike områder, spesielt i lavlandet, er det ikke mange av i vårt fylke og det vil derfor være viktig å prioritere slike for vern når det ligger til rette for det fra grunneiersiden.

Tinn skogeierlag mener det er et tankekors at det ble brukt 467 millioner på vern av skog i 2018. Statsforvalteren vil understreke at det er Regjeringen gjennom statsbudsjettet som bevilger midler til dette formålet, som er et prioritert område for å bevare biologisk mangfold for framtida kombinert med at grunneiere ikke skal bli økonomisk skadelidende som følge av vern.

NVE peker sin uttalelse at det går en 22kV-kraftlinje i det tidligere Midtstrondbekken NR. De ber om at standard bestemmelser videreføres for anlegget. Statsforvalteren har lagt inn disse bestemmelsene i forslag til ny forskrift for området.

Videre saksbehandling

Verneforslaget med områdebeskrivelse, kart med vernegrenser og forslag til verneforskrifter sendes nå på en felles lokal og sentral høring med frist **1. august 2021**. Formålet med høringa er å få fram opplysninger om interesser som kan bli berørt av den planlagte fredningen.

Etter høringen vil Statsforvalteren oppsummere høringa, kommentere eventuelle uttalelser og utarbeide en tilråding om vern til Miljødirektoratet. Miljødirektoratet vil deretter lage innstilling til Klima- og miljødepartementet (KLD) og vedtak om fredning blir gjort ved kgl. res. av Kongen i statsråd.

Verneplanens omfang

Navn	Gnr./bnr.	Kommune	Areal i daa anslag	Verneverdi
Midtstrondbekken naturreservat (hele området)	70/4	Tinn	7424	***(nasjonal)

(Arealet på eksisterende Midtstrondbekken naturreservat er 501 daa)

Rikelig med fersk død ved i liene. Foto: Sigve Reiso

Faktaark

LOKALITET:	Utvidelse av Midtstrondbekken naturreservat
KOMMUNE:	Tinn
FYLKE:	Vestfold og Telemark
VERNEKATEGORI:	Naturreservat
AREAL:	7424 daa
HØYDE OVER HAVET:	195 - 884 m o.h.
BERØRT EIENDOM:	Gnr./bnr. 11/2, 12/1, 70/4

OMRÅDEBESKRIVELSE

Utvidelsesområdet ved Midtstrondbekken ble undersøkt for miljøverdier i 2017. Undersøkelsene ble foretatt av BIOFOKUS.

Avgrenset verneforslag er en utvidelse av Midtstrondbekken NR og omfatter deler av lisdene mot sør og vest, samt toppområdet av Måremsrudåsen mellom Atrå og Austbygde i Tinn kommune. Nedre del utgjør bratte, men jevne løsmasselier, stedvis med små nedskårne raviner. Midtre del av liene har mer bergfremspring med løsmasselier mellom. Opp mot toppen flater landskapet ut til et rolig småkollet landskap med større myrer og flere småtjern. Berggrunnen er dominert av fattig gneis og granitt. I liene er berggrunnen dekket med tykke løsmasser, i hovedsak sandig morene, stedvis lokalt også grov blokkmark.

Vegetasjonsseksjon: OC-overgangsseksjon, vegetasjonsone: sørboreal 20% (ca. 1300 daa) mellomboreal 40% (ca. 2590 daa), nordboreal 40% (ca. 2590 daa). Området ligger i overgangsseksjonen og strekker seg fra sørboreal vegetasjonsone i de mest eksponerte nedre lisdene, via mellomboreal sone i øvre lier til nordboreal på toppområdet. De eksponerte lisdene på veldrenerte løsmasser skiller seg ut med et spesielt tørt og varmt lokalklima.

VEGETASJON, SKOGSTRUKTUR OG PÅVIRKNING

Furu- og stedvis barblendingsskog (med bjørk) på fattige vegetasjonstyper dominerer toppområdet, i hovedsak i form av bærlyngskog, lyngskog og lavskog, med innslag av blåbærskog langs søkk. Langs bekker finnes også smale soner med svakt utviklet høgstaudeskog med bl.a. mye blåtopp. Myrene er fattige.

De eksponerte og sørvendte løsmasseliene er preget av svært tørre sandfurskoger og har gjerne dårlig utviklet feltsjikt. Gran finnes langs friske søkk/raviner, og spredt inngår bjørk og noe osp. Rene barstrøttepper er vanlig, med innslag av melbær i veksel med tepper av moser og lav. Innslag av urter som nattfiol og lakrismjelt indikerer stedvis mineralrike forhold. Inn Mårdalen der liene blir gradvis mindre eksponerte og noe friskere, øker andelen gran og osp. Det blir også gradvis mer innslag av bærlyng- og lågurtvegetasjon. Lågurtpartier har her innslag av nattfiol, liljekonvall, markjordbær, kattefot og skogfiol.

Området som helhet domineres av eldre furuskog, store deler er også naturskog. Hele arealet er riktignok hardt påvirket av gjennomhogster i flere omganger, men har jevnt innslag av viktige naturskogelementer som gamle trær, liggende død ved og stående død ved på hele arealet. Dette danner grunnlag for god kontinuitet både i død ved og gamle trær på landskapsnivå. Mange steder er det også spor etter tidligere branner, en viktig økologisk faktor i furuskog.

Toppområdet preges av glissen fjellskog, med relativt god aldersspredning, der spredte gamle trær og spredte keloelementer av furu inngår. Størst konsentrasjon finnes i kjerneområdene. Stedvis finnes også større felt med stor andel ferske vindfall, samt konsentrasjoner av kelogadd rundt myrer.

Ned lisiden står også spredte gamle trær i aldersfase som er blitt spart ved tidligere hogstingrep, flere ble boret til over 200 år. Dette er sjeldent i lavlandet, og viktige nøkkelementer som gir rotkontinuitet og viktige elementer for vedboende insekter. Her er det færre keloelementer (dels grunnet større omløp, selvtynning etc) men i partier svært mye død ved. Ferske til midlere stadier dominerer, men også gamle dødvedrester i sterkt nedbrutte stadier. Grov osp inngår inn Mårdalen, her finnes også en del fersk død ved av gran. Død ved og gamle trær av bjørk finnes spredt i hele området. Området huser en svært sjelden kombinasjon av stort areal med gammel lavlandsfurskog og kontinuitet i viktige nøkkel-elementer, som videre styrkes av de tilgrensende høyereliggende naturskogsarealene.

VERNEINTERESSER

Områdets kombinasjon av naturskogs kvaliteter med dødvedelementer, varm gammel lavlandsskog og sandfurskog danner grunnlag for et sjeldent rikt artsmangfold av krevende arter knyttet til gammel furskog. Området har dokumentert hele 18 rødlistearter knyttet til gammelskogsstrukturer av furu. Selv om mange av de aller mest krevende “urskogsartene” knyttet til furu ikke er påvist, er antallet arter helt på høyde med de aller mest artsrike furulokalitetene vi kjenner til på Østlandet.

Totalt 26 rødlistearter er funnet tilknyttet alle skogtyper, og potensialet for flere er stort. Råtevedsopp knyttet til død furu, som flekkhvitkjuke (NT), hornskinn (NT), furuplett (NT) og taigapiggskinn (NT) finnes spredt i hele området, fra topppartiet og helt ned til Tinnsjøen. Mindre vanlig men tilstede er også laterittkjuke (VU) og tyrikjuke (NT). I tillegg inngår mer lavlandsspesialister som flammenettskinn (NT), *Trechispora kavinioides* (NT) og pastellkjuke (EN) på død furuved i de nedre lisidene. Her finnes også sandfurskogsarter med preferanse for kombinasjonen sandig substrat og død ved, hhv. gul strøkjuke (NT), skyggekjuke (VU), huldresølvpigg (VU), skyggebrunpigg (VU) og *Stereopsis vitellina* (VU). Forøvrig er det markboende elementet dårlig undersøkt. Det ble sett fruktlegemer av flere ubestemte gule *ramaria*-arter, samt store populasjoner av typiske sandfurskogsarter som teglrød kragemusserong og lurvesøtpigg. Videre potensial for rødlistede arter er stort.

De varme dødvedrike lavlandsfurskogene (med jevnt innslag av gamle trær) i nedre del av lisidene har også stort potensial for varmekjære vedboende insekter. Funn av gnag etter billen *Tragosoma depsarium* (VU) understreker dette. Når det gjelder lav skiller området seg ut med en sjelden rik forekomst for regionen av ulvelav (NT), på hundrevis av trær. Denne forekommer vanlig på toppområdet, spesielt knyttet til gadd langs myrdrag. I tillegg inngår mørk brannstubbela (VU) på brent gadd, signalarten *Ramboldia elabens* på gadd, samt furskjell (NT) på godt nedbrutte furulæger. I tillegg er enkelte rødlistearter knyttet til død ved av osp og gran påvist. Området har i kraft av sin størrelse og gammelskogsdominans også betydning for arealkrevende gammelskogsarter som storfugl, lavskrike og tretåspett.

Midtstrondbekken utvidelse huser store naturverdier og styrker eksisterende reservat betraktelig. Arealet er stort og det er stor tetthet av kjerneområder. Verdiene i området er først og fremst knyttet til en sjelden kombinasjon av høyereliggende naturskog av furu, gammel dødvedrik lavlandsskog og sandfurskog, der området som helhet har kontinuitet i død ved.

Dette danner grunnlag for et sjeldent rikt arts mangfold av gammelskogsarter på furu, og området føyer seg inn blant en av landets aller rikeste lokaliteter for slike arter. Potensialet for flere krevende arter regnes også som stort, spesielt av dårlig undersøkte grupper som markboende sopp (sandfurskog) og insekter (gammel dødvedrik og varm lavlandsfurskog). Området huser betydelige areal av intermediær sandfurskog, mye av dette kan føres til den rødlistede naturtypen lågurt- lyngfurskog (NT).

Midstrondbekken er på bakgrunn av dette vurdert til et område med klar nasjonal verneverdi (***). Spesielt sett i sammenheng med eksisterende reservat, men også isolert sett. Området oppfyller mangler ved dagens skogvern på flere punkter. Først og fremst gjennom å huse en kombinasjon av gammel naturfurskog og sandfurskog som begge er regionale, generelle og internasjonale mangler. Dette innebærer også rik skog (intermediær sandfurskog), lavlandsskog og høybonitetsskog på betydelig arealer. Påvist arts mangfold angir også høy mangel på dette elementet.

FORMÅL

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som har særlig betydning for biologisk mangfold på grunn av forekomst av en sjelden kombinasjon av høyereliggende naturskog av furu, gammel høyproduktiv og dødvedrik lavlandsskog og sandfurskog, der området som helhet har lang dødvedkontinuitet.

Området har særskilt naturvitenskapelig verdi på grunn av forekomst av den rødlistede naturtypen lågurt- lyngfurskog, flere sjeldne og trua arter av vedboende sopp og lav knyttet til gammel furskog og en sjeldent rik forekomst av ulvelav.

ANDRE INTERESSER

Ikke kjent.

TEKNISKE INNGREP

Det er anlagt flere bilveier i det foreslåtte verne området, samt mange traktorveier. Det er også stier og gamle hestesleper. Innenfor eksisterende reservat går det en kraftlinje.

PLANSTATUS

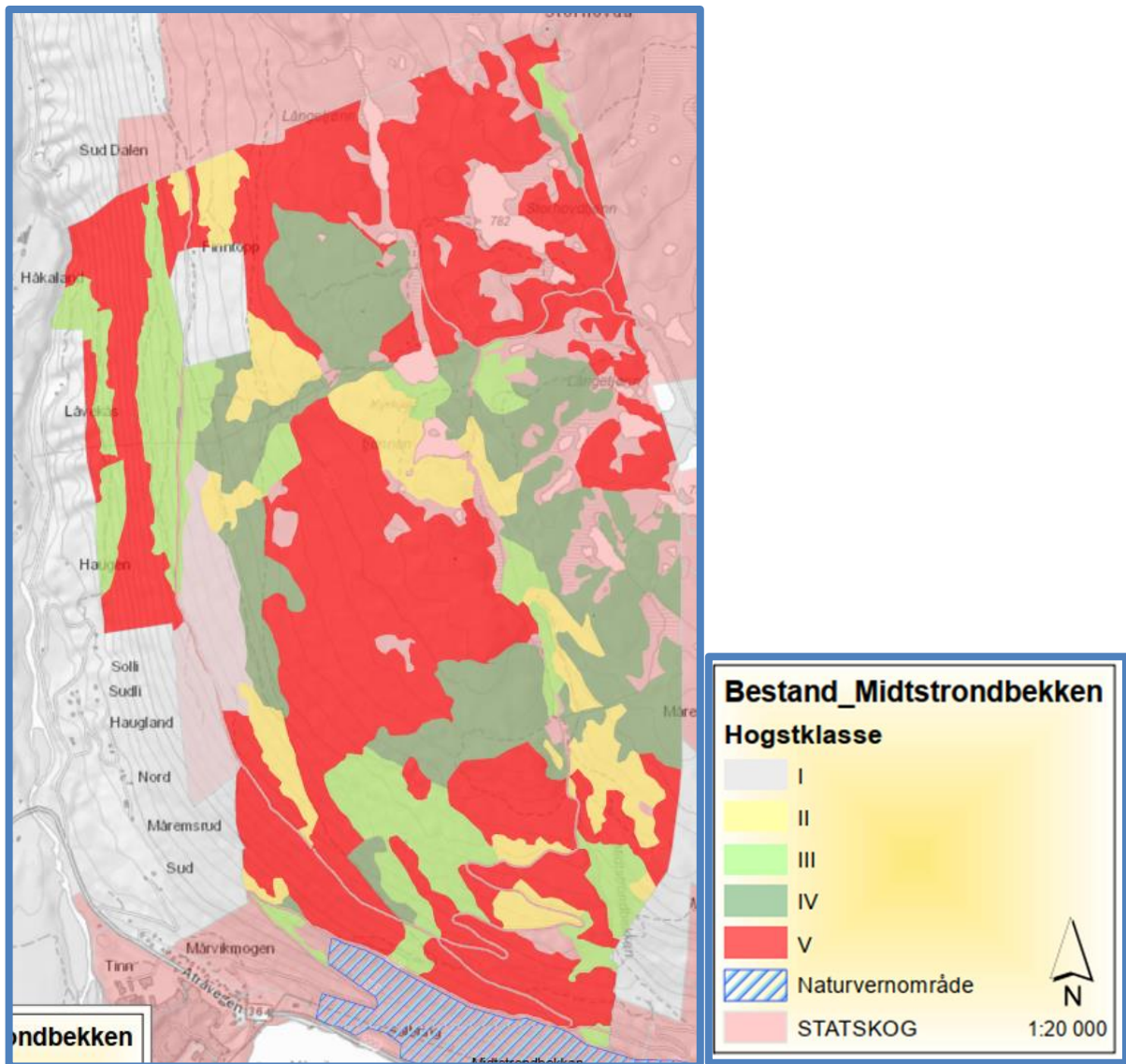
Arealet er avsatt til LNF-område i kommuneplanens arealdel.

MERKNADER

Toppområdet har stedvis partier med lerk og buskformet furu som trolig er plantet inn for en tid tilbake. Disse, spesielt lerk virker å være i spredning. Det kan/vil være aktuelt å sette inn tiltak mot dette etter et eventuelt fredningsvedtak.

SKOGBRUKSOPPLYSNINGER

Oversikt over skogbruksopplysninger er oversendt fra Statskog SF. Figuren under visualiserer utbredelsen av hogstklassene I – V i hele området. Kartet er forminsknet på grunn av plassen slik at målestokken vist i tegnforklaringen ikke stemmer helt.

I tabellene under framkommer skogdata for Midtstrondbekken.

Tabell 1. Stående volum (på produktiv skog).

Totalt	Gran	2 623 m ³	6 %
	Furu	37 522 m ³	91 %
41 036 m³	Lauv	891 m ³	2 %
	Sum	41 036 m³	100 %

Tabell 2. Middelbonitet, produksjonsevne og total tilvekst.

MIDDELBONITET	PRODUKSJONSEVNE m ³ /bark	TOTAL TILVEKST
Middelbonitet (H40)	Produksjonsevne	Beregnet tilvekst Hkl 3-5
8,4 m	2,2 m ³ pr ha pr år	936 m ³ pr år

Tabell 3. Aldersklasser.

Aldersklasse	Areal		Stående volum					Middelbonitet
	daa	%	Totalt m ³	m ³ /daa	Furu %	Gran %	Lauv %	H40
Frøtrær/restvolum			493					
0 år	239	4,4 %						8,4
1 - 9 år	0	0,0 %	0	0,0				0,0
10 - 19 år	416	7,7 %	493	1,2				8,6
20 - 29 år	112	2,1 %	0	0,0	0 %	0 %	0 %	10,5
30 - 39 år	163	3,0 %	271	1,7	50 %	38 %	13 %	11,6
40 - 49 år	288	5,3 %	2 289	8,0	62 %	16 %	22 %	11,8
50 - 59 år	215	4,0 %	1 993	9,3	99 %	0 %	1 %	8,8
60 - 69 år	71	1,3 %	738	10,3	68 %	32 %	0 %	9,0
70 - 79 år	194	3,6 %	1 627	8,4	98 %	2 %	1 %	9,0
80 - 89 år	0	0,0 %	0	0,0	0 %	0 %	0 %	0,0
90 - 99 år	242	4,5 %	1 568	6,5	67 %	28 %	4 %	8,4
100 - 109 år	651	12,1 %	4 883	7,5	91 %	9 %	0 %	7,0
110 - 119 år	1 038	19,2 %	10 314	9,9	100 %	0 %	0 %	8,5
120 + år	1 767	32,8 %	16 860	9,5	93 %	5 %	1 %	7,4
Sum	5 395	100,0 %	41 036	7,6	91 %	6 %	2 %	8,4

Tabell 4. Fordeling av hogstklasser på areal og stående volum.

Hogstklasse	Areal		Stående volum				
	daa	%	Totalt m ³	m ³ /daa	Furu %	Gran %	Lauv %
Hogstklasse 1	239	4,4 %	0	0,0	0 %	0 %	0 %
Hogstklasse 2	586	10,9 %	493	0,8	70 %	20 %	10 %
Hogstklasse 3	787	14,6 %	5 858	7,4	78 %	12 %	10 %
Hogstklasse 4	1 107	20,5 %	7 247	6,5	87 %	12 %	1 %
Hogstklasse 5	2 676	49,6 %	27 438	10,3	96 %	3 %	1 %
Sum	5 395	100,0 %	41 036	7,6	91 %	6 %	2 %

Tabell 5. Bonitetsklasser.

Bonitetsklasse	Areal		Stående volum				
	daa	%	Totalt m ³	m ³ /daa	Furu %	Gran %	Lauv %
6	1 447	26,8 %	6 115	4,2	93 %	6 %	0 %
8	2 705	50,1 %	21 318	7,9	92 %	6 %	2 %
11	1 040	19,3 %	11 708	11,3	95 %	4 %	0 %
14	203	3,8 %	1 895	9,3	49 %	22 %	28 %
Sum	5 395	100,0 %	41 036	7,6	91 %	6 %	2 %

Forslag til verneforskrifter

Midtstrondbekken naturreservat ble vernet i 2009. Statsforvalteren foreslår derfor fornying og endring av forskriften for nytt og utvidet reservat.

Kommentarer til enkelte av bestemmelsene

Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

Definisjon på større arrangement er om lag 30 deltakere. Er det flere deltakere må det søkes om dispensasjon, og da kan forvaltningsmyndigheten vurdere dette i henhold til § 7 pkt. d.

Vedlikehold av bygninger, veier og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet

Vi er kjent med at det er bygninger (ved Kyrkjetjønna), veier, traktorveier, stier, hestesleper og kraftlinjer innenfor området. Forskriften tilpasses til dette slik at det vil være mulighet for vedlikehold av disse.

Vedlikehold og merking av stier vist på vernekartet

Det er flere turstier i området og det er derfor tatt inn en egen bestemmelse om dette, jf. § 4 pkt. j. Enkel rydding av kvist og fjerning av greiner og nedfall i stien kan gjøres uten søknad. Vindfall som måtte bli liggende over stier kan kappes og legges til side. Stiene er avmerket på vernekartet.

Motorferdsel

Motorferdsel er forbudt etter § 5 pkt. a. Det er noen generelle unntak i § 6 og det kan gis dispensasjon etter søknad etter bestemmelsene i § 7. Løyver kan gis for flere år (max. 5 år). I tillegg gjelder lov om motorferdsel i utmark, det vil si at kommunen og grunneier må gi tillatelse til motorferdsel på vanlig måte.

Bruk av sykkel, hest og ridning

Frilufsloven åpner for sykling, ridning og annen bruk av hest på veger og stier i utmark. I høringsforslaget vil vi følge frilufslovens bestemmelser. Jf. bestemmelsen i § 5 b.

Forslag til forskrift for (utvidelse av) Midtstrondbekken naturreservat, Tinn kommune, Vestfold og Telemark fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjonmed hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som har særlig betydning for biologisk mangfold på grunn av forekomst av en sjelden kombinasjon av høyereliggende naturskog av furu, gammel høyproduktiv og dødvedrik lavlandsskog og sandfuruskog, der området som helhet har lang dødvedkontinuitet.

Området har særskilt naturvitenskapelig verdi på grunn av forekomst av den rødlistede naturtypen lågurt- lyngfuruskog, flere sjeldne og trua arter av vedboende sopp og lav knyttet til gammel furuskog og en sjeldent rik forekomst av ulvelav.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr: 11/2, 12/1 og 70/4 i Tinn kommune.

Naturreservatet dekker et totalareal på 7424 daa.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk datert Klima- og miljødepartementet..... De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Tinn kommune, hos Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker o.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Sanking av bær og matsopp.
- b. Beiting.
- c. Jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk.
- d. Oppsetting av midlertidige mobile jakttårn for storviltjakt.
- e. Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f. Vedlikehold av bygninger og andre anlegg og innretninger i samsvar med tilstanden på vernetidspunktet.
- g. Forsiktig rydding av småbusker og kvist i forbindelse med storviltjakt.
- h. Utsetting av saltsteiner.
- i. Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.
- j. Vedlikehold av bilveier, traktorveier, driftsvei for kraftlinje, stier og sleper vist på vernekartet, i samsvar med tilstanden på vernetidspunktet.
- k. Drift og vedlikehold, samt nødvendig istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet.
- l. Oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linetverrsnitt, når dette ikke skader verneverdiene nevneverdig, angitt i verneformålet.
- m. Rydding av vegetasjon inn til 2 dekar rundt hytte ved Kyrkjettjønnan (nordre), avmerka på vernekartet.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b. Sykling, ridning og bruk av hest utenom eksisterende stier og veier er forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for:

- a) Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.
- b) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøringen.
- c) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget og ATV og traktor på bil- og traktorvei.
- d) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b. Merking av eksisterende stier og gamle ferdselsveier.

- c. Hogst av etablerte plantefelt.
- d. Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- e. Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- f. Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.
- g. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornying av eksisterende kraftlinje.
- h. Oppsetting og vedlikehold av gjerder
- i. Øvingskjøring for formål nevnt i § 6 første ledd.
- j. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 pkt. c.
- k. Rydding av vegetasjon rundt hytte ved Kyrkjetjønnan (nordre) avmerka i vernekartet.
- l. Nødvendig motorferdsel for transport av ved, materialer og utstyr til hytte ved Kyrkjetjønnan avmerka i vernekartet.
- m. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 f, h, j og § 7 a, c, d, h og i.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldlovens § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.